

► In memoriam

Prof. dr. Janez Grad

(1933 – 2026)

Prof. dr. Janez Grad ni bil samo izjemen znanstvenik, matematik, informatik, profesor in eden od najvidnejših pionirjev računalništva in informatike pri nas. Kot doktor matematičnih znanosti se je računalništvom začel ukvarjati leta 1962, ko se je zaposlil na Inštitutu Jožef Stefan, kjer se je ukvarjal pretežno s preoblikovanjem fizikalnih problemov v matematično obliko. Bil jel tudi član ožje ekipe, ki je vodila izgradnjo tedaj največjega računalniškega centra, ne samo na področju tedanje Jugoslavije, pač pa v Srednji Evropi. Ta veliki računalniški center je potem dolgo deloval v okviru IJS kot Republiški računski center. V nadaljevanju svoje poklicne kariere je deloval kot operativni vodja Republiškega računskega centra in vodja Univerzitetnega računskega centra UL, kjer je pridobil bogate strokovne in vodstvene kompetence.

Njegovo delovanje na področju informatike je postalo intenzivno z zaposlitvijo na **Ekonomski fakulteti UL**. Svojo pedagoško in raziskovalno kariero je pričel kot docent. Glede na to, da ga je zanimala predvsem uporabna matematika se je že v začetku usmeril v uporabo informatike na področju optimalnega planiranja proizvodnje. Kot posledico uspešnih projektov v praksi in odmevnih objav v uglednih znanstvenih revijah, je na EF uveljavil raziskovalno področje poslovne informatike v katero je vključil in usmeril mlajše sodelavce. Prof. Grad je s svojo vizijo in prizadevanji zaslužen za vzpostavitev

Katedre za poslovno informatiko na EF. Katedra se je kadrovsko in raziskovalno intenzivno razvijala na področjih prenove in informatizacije poslovanja (poslovnih procesov, poslovne logistike ter digitalne transformacije poslovanja). Tudi zaradi svoje mednarodne uspešnosti in odmevnosti je postala, in ostaja, eno ključnih področij delovanja EF. Za njegovo uspešno delo na področju vzpostavitve področja poslovne informatike in njenega razvoja, mu je ob upokojitvi, na predlog EF, Univerza v Ljubljani podelila naziv **Zaslužni profesor UL**.

Po letu 1999 in vse do upokojitve v letu 2007 se je vključil v prizadevanja **Fakultete za upravo UL** v razvijanje področja upravne informatike. Področje upravne informatike in e-uprave je tedaj doživelo pravi razcvet, zato so se zelo intenzivirale tudi raziskave tega področja. Posebej dragocene so bile pri tem njegove izkušnje iz področja oblikovanja vsebin poslovne informatike na Ekonomski fakulteti. FU je v letih 2003/4 začela z bolonjsko reformo programov kjer je bil prof. Grad dejaven pri oblikovanju diplomskih in podiplomskih programov.

Prof. dr. Janez Grad je zapustil vidno sled tudi pri delovanju **Slovenskega društva Informatika**. Po letu 1991 je bil stalno prisoten v številnih aktivnostih društva, vodenju sekcij, pripravi recenzij, delovanju v uredniških odborih revij Informatica in Uporabna informatika. Še posebej pa je treba izpostaviti, da je

bil eden od ustanovnih članov ene od najbolj plodovitih sekcij društva, to je **Sekcije za operacijske raziskave** (SOR). Sekcija je s svojim dolgoletnimi raziskavami in objavami postala ena od najbolj mednarodno odmevnih.

Zelo aktiven je bil tudi v različnih organih društva SDI, med drugim v Izvršnem odboru društva, upravnem odboru **Sekcije za operacijske raziskave**, uredniškem odboru mednarodne revije **Informatica**, uredniškem odboru revije **Uporabna informatika**, programskem odboru simpozijev Dnevi slovenske informatike '94' ter v številnih programskih odborih konferenc SOR. Bil je član programskih odborov več simpozijev v organizaciji Društva ekonomistov Ljubljana.

Prof dr Janez Grad je za svoje nacionalno in mednarodno odmevne raziskovalne dosežke ter predano organizacijsko delo na znanstvenem polju prejel vrsto uglednih nagrad. Leta 1995 je prejel priznanje Slovenskega društva INFORMATIKA za življenjsko delo na področju informatike. Leta 2014 je prejel nagrado Donalda Michieja in Alana Turinga za življenjsko delo na področju matematike in informatike. Leta 2023 pa je prejel priznanje in bil sprejet med »**legende slovenske informatike**«. Vsekakor

eden od najbolj zaslužnih na tem seznamu. Je tudi imetnik **zlate plakete Univerze v Ljubljani** ter njen **zaslužni profesor**.

Občina Dol pri Ljubljani mu je leta 2022 podelila naziv **častni občan** občine Dol pri Ljubljani.

Posebno poglavje v njegovem življenju ter tudi v njegovem strokovnem in znanstvenem opusu zasluži njegovo opazovanje, proučevanje in raziskovanje čmrljev v Sloveniji. Čmrlji so bili veliko več kot hobi. Bili so njegova ljubezen in strast. Doma je predelal star čebelnjak v »čmrljak« z majhnimi panji prilagojenimi potrebam čmrljev. Čmrlje ni samo občudoval in skrbno opazoval, pač pa tudi znanstveno obravnaval in o njih objavil celo vrsto odmevnih znanstvenih prispevkov. Posebej odmevna je bila prva celovita slovenska knjiga Čmrlji v Sloveniji, ki jo je v soavtorstvu izdal leta 2023. Poleg številnih izjemnih lastnosti, ki jih je imel profesor Grad in je zaradi njih izstopal, je bila morda najbolj dragocena in žlahtna prav ta, da ni bil zmožen razumeti in reševati samo vrhunske abstraktne probleme iz sveta matematike ter računalništva. Z enako lahkoto, pozornostjo in ljubeznijo se je spuščal tudi v nižine in lepote materialnega mikrokozmosa, sveta travniških cvetic, čebel in čmrljev.

Takega ga bomo ohranili v spominu.